

הערה

פרשת ויקרא

ו' כ' כח

הערה 2

לשבעה תנועות שהם וכו'. מבואר כי רבינו אינו חושב בזה רק התנועות שמשנים את המבטא, אשר לזה אינו חושב את השב"א אשר הוא ברוב נתי ואינו מניע את האות, וגם אינו חושב את הקיבוץ שפתים שקורין מלאפרים, יען שדומה בתברתו ותנועתו לשב"א, ולזה מזכיר רבינו רק שבעה תנועות (האזנה בישראל).

(ג) ויאמר אדני אם נא מצאתי חן בעיניך. על דרך הפשט 41 קרא את כולם אדונים ואמר לגדול שבהם, אם נא מצאתי חן בעיניך/ וכל הענין. וזה הפירוש לדעת האומר כי הוא חול. 42 צבל מפני שמצאנוהו קמוץ. בכל הספרים יש לנו לומר שהוא קדש וקראם בשם רבים 43. ויתכן לומר כי למיכאל לבדו הוא שקרא בשם רבו מפני שהוא מלאך ההסד כמדתו. לכך התחיל לדבר עמו והוכיח בתחלת דבריו מים 44. ובסוף דבריו המאה וחלב 45. ולא נזכר יין 46 בסעודה. וזה מבואר. וטעם היות השם הזה קמוץ כשהוא קדש ידוע הוא. ולפי הפשט בחכמת הנקודות: הקמ"ץ מעלה גדולה, וראשון לשבעה תנועות, שהם: קמ"ץ פת"ח צרי' סגול' חול"ם שור"ק חיר"ק, כי מתוך שבעתם תבנה ותכונן התורה, והם הנקראים שבע הברות. או שבעה קולות שעליהם אמר דוד במזמור של מתן תורה 47 שבעה קולות, לפי שכל התורה מיוסדת עליהם, וזהו פשט המאמר: בשבעה קולות נתנה 48. ועליהם אמר שלמה: הצבה עמדתה שבעה 49, כי הם העמודים אשר כל הבית נכון עליהם. והפרש שבין קמ"ץ לפת"ח אינו אלא בנקודה, כי מעלת הקמ"ץ אינו אלא בצורת 44 הנקודה, הנקודה רמו 45 לנקודת המציאות, שהוא היכל הקדש 46 מכוון באמצע הגמשל לנקודה, ועל כן הנקודה משמשת לשבעה פנים: כשהשימנה על האות מלמעלה יהיה חול"ם, באמצע האות יהיה שור"ק, ואם בפת"ח ישוב קמ"ץ, ואם בחיר"ק ישוב ציר"י, ואם בציר"י סגול', ואם בשב"א ישוב קבוץ שפתים הרי ז'. ועוד באותיות עצמן אם תתן הנקודה באות ה"א ישוב הי"ת, ואם בו"י ישוב ו"י, בכ"ף ישוב ב"ת, ואם בנר"ן ישוב גימ"ל, ואם ברי"ש ישוב דל"ת, ולכך המוסיף נקודה או גורעה מתריב את העולם 48, ומקצץ נטיעות התורה ושרשיה. ואע"פ שנראה שהקמ"ץ והפת"ח הכל דבר אחד ותנועה אחת, אין הדבר כן, אלא שיש הפרש ביניהן במבטא, שהרי תנועת הקמ"ץ גבוהה ועליונה, ותנועת הפת"ח למטה ממנה, כי הקמ"ץ בתיבה יורה על מעלה גדולה ועל דבר שהוא עומד

בפני עצמו, אינו נסמך לאחר, כענין ארון שהוא קמוץ, ומצינו ארון הברית 49 שהוא בפת"ח, וכן: הנה אנכי שולח מלאך 47, וישלח מלאך 48, שהוא בקמ"ץ, ומלאך הברית 49 הוא בפת"ח, כי הפת"ח נסמך לעולם למה שאחריו, ולא כן הקמ"ץ כי הוא עומד בפני עצמו, ומטעם זה כל אתנחתא וסוף פסוק הוא בקמ"ץ כי שם עומד 50 לא יסמך, ומטעם זה בנקודת זה השם לא תמצא פת"ח אלא קמ"ץ, כי המעלה העליונה הגדולה המורה עליונות ושהוא בלתי נסמך 46 לאחר כדבר הנבוא, ומפני זה נכתב באל"ף דל"ת כשהוא קדש בקמ"ץ, וכשתוא חול בפת"ח, ומה שכתוב בלוט: אל נא אדני 51, בקמ"ץ, והוא חול 48, לפי שהוא סוף פסוק, וזהו הפרש הגדול שיש בתורתנו בין קמ"ץ לפת"ח, כהפרש שיש בין אור לחשך ובין קדש לחול, וכן מצינו שהמחליף פת"ח בקמ"ץ לא ימלט מאחת משתיים: או יהרוס הכונה, או יבא לידי כפירה, כי אות ה"א של: האף 52 תספה אילו קמצתו 53 היית מהפך כוונתו של אברהם והורס מחשבתו, ואות ה"א של: האל יעות משפט 53, אילו קמצתו יהיה כפירה 48. מלבד שאמרו עוד חכמי הדקדוק 54 כי הקמ"ץ הוא נאמר על ענין אמתי ולא כן הפת"ח, ומזה אמר הכתוב: ואעמד עליו ואמתתהו 55, וי"ץ של, ואעמד תמצאנה בקמ"ץ, אבל וי"ץ של ואמתתהו בפת"ח 48 כי מה שאמר, ואעמד עליו אמתי היה, ולא כן ואמתתהו, כי שאול הרג את עצמו 56. והנה כל זה מתכמת תורתנו האלהית ולשונו הקדושה, ומטעם זה גמסלו האותיות לגוף הנקודה לנשמה, כי הנקודות מניעות האותיות כמו שהנשמה מניעה את הגוף, כמו שדרשו רבותינו ז"ל בספר הבהיר 57: דמין

ושי ועשי ענות. כאן יש להקשות, דהנה מבאן דרשו לזותו היום ערצ פסח, היה, וכן היתא צנד"ר, פרוס הפסח היה, ופירש הר"ם, ערצ פסח, ולפי מה שאמרו חז"ל שצנרס קיים כל התורה לפיו עירוני תנשילין, היתך האכילס מנות צערצ פסח, ה"ל כתיב, צערצ תאכלו מנות, אשר ע"כ אמרו חז"ל, מי שאכל מנה צערצ פסח כמי שזל על ארוסתו צנית חמיו, ה"ל צס"ד, דהנה לצנרס הק"ף, למה כתיב אלל לוט, וענות אפה ויאכלו, למה אלל לוט כתיב מנות ואלל צנרס כתיב ענות, ועכ"פ ה"ל לכתוב ענות מנות, כמו שז"ל (צפ"ל), ויאפו וכו' ענות מנות, אלל עכ"ל, דענות לצד היינו מנה עשירה, ומנה עשירה שפיר מותר לאכול צערני פסחים, ולכן אלל לוט שאכלו צלילה וכתוב, צערצ תאכלו מנות, שפיר נתן להם מנות לאכול, משל"כ אלל צנרס היו אוכלים צערצ פסח ציוס, שזו מן הדין אסור לאכול מנה, לכן נתן להם ענות דהיינו מנה עשירה, ולא ענות מנות.

3
ת"ת
ק"ב

1

גיד) "ויקרא אברהם את שם בנו הנולד לו אשר ילדה לו שרה, יצחק. וימל אברהם את יצחק בנו בן שמונת ימים כאשר ציווה אותו אלקים".

④ ל' ענין ה"ה

1 | ויקרא את שם בנו...וימל. סדר זה הוא בניגוד למקובל בישראל, שקודם מלים את הבן ורק אחר כך קוראים לו בשם. והסיבה לשינוי, הוא מפני שכאן לא נבחר השם על ידי האב, אלא ה' ציווה את אברהם: "ויקראת את שמו יצחק" (ברא' יז, יט). ומכיוון ש"זריזין מקדימין למצוות" (פסח' ד.י.), הרי שמיד בסיום הלידה, אברהם אפילו לא בירך "ברוך אתה ה'...הטוב והמטיב" - ככל יהודי שנולד לו בן (שו"ע או"ח רכג, א) - אלא קיים קודם את מצוות ה' לקרוא את שם הילד יצחק, ורק אחר-כך בירך "הטוב והמטיב", שהיא מדרבנן בלבד.

ובאמת, מדוע נהוג לקרוא שם רק אחר ה"ברית"? - כדי שהשם יחול על התינוק כשהוא כבר מקודש יותר, ללא עורלה. ולכן גם בהולדת בת, קוראים את שמה כשהאב עולה לתורה, ויש המקפידים דווקא בשבת וכדומה - הכל, כדי שהשם יחול כמה שיותר בקדושה. אמנם אברהם, אינו זקוק לקדושה מעין זו, שכן היתה בשם "יצחק" הקדושה העליונה ביותר, בכך שניתן מפי הגבורה.

⑤ ענין ה"ה

(כא"ד) וימל אברהם את יצחק בנו בן שמונת ימים כאשר צוה אותו אלקים.

1 | ובמדרש תנחומא פרשת תצוה אי' ואתה תצוה את בני ישראל, ילמדנו רבינו קטן לכמה נימול כך שנו רבותינו קטן נימול לשמונה מה טעם כשם שנמול יצחק אבינו שנאמר וימל אברהם את יצחק בנו בן שמונת ימים. וכל הרואה יתמה על החפץ ששאלו קטן לכמה נימול, הלא זיל קרי בי רב הוא דכתיב (לך יז, יב) "ובן שמונת ימים ימול לכם כל זכר". ומאידיך גיסא תמוה תירוצם שלא השיבו מהפסוק שנאמר בו הציווי אלא מהפסוק המספר שאברהם מל את יצחק בנו בן שמונת ימים. ומוכרח מזה שבאמת לא שאלו על חיוב מצות מילה, ועל כן לא השיבו מחיוב המצוה, ומדויק שאלתם "קטן לכמה נימול", ולא היתה השאלה "לכמה ימים מלין את התינוק". אמנם עדיין הדבר סתום, מהו ענין השאלה

ומה היתה התשובה. גם יש להבין שייכות ענין זה להפסוק "ואתה תצוה את בני ישראל".

ונראה שהנה מלבד הסרת ערלת הגוף ישנו גם ענין של הסרת ערלת הלב ותיקון נפש האדם מישראל, ו"נפשם" בשאלתם מתי נתפס תיקון זה בנפש האיש הישראלי, שחשבו שאי אפשר לתקן הנפש כי אם בהתבוננות הדעת, וכיון שאין תינוק בן ח' ימים בכלל דעת הרי הסברא נותנת שלא נתפס עדיין תיקון הנפשי בשעת המילה, אלא בהגיעו לכלל בן דעת. ועל

זה השיבו כשם שנמול יצחק שנאמר "וימל אברהם את יצחק בנו בן שמונת ימים", והיינו שלכאורה קשה הרי כבר הזכירה התורה באותה הפרשה שקרא אברהם את שם בנו יצחק, וא"כ די אם היה כתוב "וימל אברהם אותו", ומה זה שכפלה ואמרה שמל "את יצחק בנו", אלא להורות שגם תיקון הנפש בא לו מיד בשעת קיום המצוה ואע"ג שעוד לא היתה בו דעת, והיינו על פי הידוע ששמו של אדם מיוחד להנפש שלו, ואמרה התורה "וימל וגוי את יצחק בנו" שמעשה המילה פעל התיקון ב"יצחק" כלומר בנפשו על אף היותו רק "בן שמונת ימים".

והסיבה שנתפס תיקון זה בלי דעת היא מכח זריזות האב ומסירת נפשו ושמתחו בעשותו מצוה זו, כמו שסיים שם המדרש "בא וראה שאין הביב לפני האדם יותר מבנו והוא מל אותו כדי לעשות רצון בוראו, הוא רואה בנו שופך דם ממילתו ומקבל עליו בשמחה, ולא עוד אלא שהוא מוציא הוצאות ויעושה אותו היום של שמחה מה שלא נצטוה, הוא שהכתוב אומר (תהלים עא, יד) "ואני תמיד איחל והוספתי על כל תהלתך", ולא עוד אלא אדם הולך ולוה וממשכן עצמו ומשמח אותו היום", עכ"ל המדרש, הרי שהזריזות וההיתירה של האב נותנת כח במעשה המילה

לתיקון נפשו של התינוק גם בלי דעתו. ודבר זה נרמז בקרא "וימל אברהם את יצחק בנו" שנעשה התיקון גם בהנפש "כאשר צוה אותו אלקים" וביארו חז"ל (קידושין כט.) כל מקום שנאמר צו אינו אלא זירוהו מיד ולדורות.

ובזה יובן דברי המדרש על הפסוק "ואתה תצוה את בני ישראל" להורות שאין "צו" אלא לשון זירוהו, ועיקר התיקון של ברית המילה על ידי הזריזות כמו שמצינו באברהם.

②

6

RAU

וַיִּטֵּעַ אֵשֶׁל בְּבֵאֵר שֶׁבַע וַיִּקְרָא שְׁם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ - And he planted an eishel in Beer-Sheba, and he called there in the name of the Lord, the God of the world. Why does the Torah describe Abraham's planting of a tree? Moreover, how is calling in the name of the Lord, the God of the world related to this activity? The Torah relates this detail because Abraham taught the world that through the tree, one

could perceive the Master of the universe. God Himself controls the flowering and the growth of the tree, the falling and withering of its leaves in autumn, the budding and growth of more leaves in the spring. Organic life is revealed through the tree, and thereby God is perceived as well. Abraham's greatness is that through the world, through nature, he could discern what others could not.

What does man truly understand of nature's secrets or of life's mysteries? Can he begin to grasp the sheer magnitude of cosmic distance? As God said in His rebuke to Job, *Have you penetrated the hidden depths of the sea, or gone to plumb the deep? Have you contemplated up to the wide expanses of the world? Tell, if you know it all! Do you know the laws of Heaven; did you place its rule upon the land (Job 38:16,18,33)?* Indeed, what can present day science really elucidate of the universe? Although modern man has confidence in the ability of science to model physical existence, the greater the scientist, the more he acknowledges his abject inadequacy to truly understand the phenomena he studies. As much as we progress scientifically, we will never reveal the great mysteries of creation. Outside of the scientist's immediate environment, outside of his own limited understanding, lies the mystery of infinity.

In our obtuse society, man cannot see the Infinite, the Creator, nor can he sense Providence. He thinks that all there is on earth is the little that physics, chemistry, and biology have described, and that this knowledge is enough to understand the universe. The world holds no mystery for him. As the physicist describes mechanics, he conceives the world as nothing more than a machine operating with blind causality. The problem of modern man lies not in his quest for knowledge, but in his hubris. He carries an air of arrogance, considering himself an all-knowing superman, unable to admit that he knows little and understands less.

Abraham planted the eishel tree, and from beneath that tree he was able, as the verse says, to proclaim the Name of God: the God not merely of the tree alone, not merely of man's immediate surroundings, but of the vast universe. Man's purpose in general and the Jew's purpose in particular is to see the God of the universe through the leaves of the eishel. (Derashot Harav, pp 111-112)

pe 7

וַיִּזְעַדְהוּ שָׁם לְעֹלָה - and bring him up there for a burnt offering. Man is a servant of God. He belongs completely to God, body and soul. God owns human existence at every level, physical, spiritual, and social. Every movement of our muscles is related to God. Every thought that flashes through our minds belongs to Him. Every feeling, every stirring of the soul, every joyful anticipation or sad expectation is not the property of man. God is the Lord of the world and the master of man.

From time to time, God calls upon man to return to Him whatever is His. He demands that man give not a part but the whole of himself. Total sacrifice was decreed by God when He summoned Abraham to offer Isaac on Mount Moriah.

There are two ways in which total sacrifice can be implemented: the physical and the experiential. The choice of method is up to man. Whether man should sacrifice on a physical altar atop

a mountain, the way God summoned Abraham, or to sacrifice in the recesses of his personality, is man's privilege to determine. Whether the sacrifice consists of physical agony, pain, and extinction of life, or in spiritual surrender, humility, and resignation is man's affair. God wills man to choose the altar and the sacrifice.

Abraham implemented the sacrifice of Isaac—not on Mount Moriah, but in the depths of his heart. He gave up Isaac the very instant God addressed Himself to him and asked him to return his most precious possession to its legitimate master and owner. Immediately, with no arguing or pleading, Abraham surrendered Isaac. Abraham at that moment experienced the horror, desolation, and black despair of the childless father who has no one to whom he can entrust his most cherished treasure, his vision and hope, and who knows that everything for which he has worked will die with him. Nevertheless, he did not argue. He proceeded to Mount Moriah.

When he arrived there, the sacrifice was a fait accompli. In Abraham's mind there was no Isaac, no beloved son, no heir to his spiritual fortune. Abraham came alone, forsaken and forgotten. Isaac's flesh was already consumed by the fires on the altar and had gone up in a pillar of smoke to heaven. There was no need for the physical sacrifice, since experientially Abraham had fulfilled the command before he reached Mount Moriah. All God asked of Abraham at that point was a substitute sacrifice, and Abraham... offered [the ram] up as a burnt offering instead of his son. (verse 13).

Had Abraham engaged the Creator in a debate, had he not immediately surrendered Isaac, had he not experienced the Akeidah in its full awesomeness and frightening helplessness, God would not have sent the angel to stop Abraham from implementing the command. Abraham would have lost Isaac physically. (Abraham's Journey p 189)

3

פרשת העקידה - זכות נצחית

(8) ש' ע'ק'ס
תפלה

1 | לאחר שאנו מסיימים את ברכות השחר, מיד אנו קוראים את פרשת העקידה. זוהי הקדמה לכל ההשגות והבקשות שאנו חפצים לקבל בחפלתנו - דבר ראשון אנו משמיעים לפני הקב"ה את סיפור עקידת יצחק.

6 | כעין זה מצינו בירושלמי (פ"ג דיומא ה"א), שבבוקרו של יום הכיפורים היו אומרים: "האיר פני כל המזרח עד שבחרון". ושאלת הגמ' מדוע אנו מזכירים "עד שבחרון", והרי אי אפשר לראות מירושלים עד חברון? אומרת הגמרא שרצו להזכיר זכות ישיני חברון - זכות אבות. ע"י הזכרת המילה "חברון" בבית המקדש זוכים לשנה טובה!

וכך, בשעה שנכנסים אנו לעולם של תפילה, שהוא בבחינת בית והמקדש, איננו מזכירים רק את המילה "חברון", אלא קוראים את פרשת העקידה - מזכירים את זכות אבות ומספרים את הסיפור הפרטי פרטיו!

7 | בהיותי ילד הוקשה לי, מה טעם יש להזכיר שוב ושוב את מעשה העקידה? הדבר הזכיר לי מעשה שהיה פעם בילד קטן שעשה לעשות מעשה טוב, וכשאמו ביקשה להוריד את הפת, הוא מיד התנדב לעשות זאת. כשסיים אמרה לו אמא: "היית ממש צדיק!" ונתנה לו סוכריה. למחרת כבוקר ביקש הילד סוכריה. מה יש? "הרי אתמול הורדתי את הפת"... אחרי הצהריים - "רוצה עוד סוכריה". מה יש? "הרי אתמול הורדתי את הפת"... עד שנמאס לאמו והיא אמרה: "די! תעשה כבר משהו אחר"...!

8 | וכך, להבדיל, פרשת העקידה: יום אחרי יום, שנה אחרי שנה מזכירים אנו את פרשת העקידה ומבקשים עליה שכר... מה פשר הדבר?

עד שתפסתי שגם אם יעברו אלפי שנים, לעולם לא נתעייף מלומר "ועקידת יצחק לזרעו היום ברחמים תזכור". ותוקעים בשופר של איל מאה קולות; והכל - עקידת יצחק!

9 | השאלה שלי אמנם היתה שאלה של ילד, אבל עדיין עלינו להתבונן מהו החירון האמיתי על שאלה זו.

1 | "וישלח אברהם את ידו הוא - שולח יד ליטול את הסכין ועינו מורידות דמעות ונפלות דמעות לעינו של יצחק מרחמנותו של אבא ואף על פי כן הלב שמח לעשות רצון יוצרו והיו המלאכים מתקבצין כתות כתות מלמעלן מה הוון צוחק נשמנו מסילות שבת עובר אורח הפר ברית ומאס ערס' ושעיה ל"ג אין רצונו בירושלים ובבית המקדש שהיה בדעתו להוריש לבניו של יצחק, לא חשב אנוש לא עמדה זכות לאברהם לית לכל בריה חשיבו קדמו" (בראשית רבה נ"ו ח).

(9) תפלה

2 | במעשה העקידה היו דמעות נופלות לעינו של יצחק מרחמנותו של אבא, והלב שמח לעשות רצון יוצרו. ויש עלינו לבאר, הכיצד זה משמשים יגון ושמחה בערבוביא אחת.

3 | יחודו של אברהם אבינו שהיה עובד מאהבה. וכן כתב הרמב"ם ז"ל בהלכות תשובה פ"י ה"ב בבארו ענין עבודה מאהבה, "ומעלה זהו היא מעלה גדולה עד מאד ואין כל חכם זוכה לה והיא מעלת אברהם אבינו שקראו הקב"ה אוהב לפי שלא עבד אלא מאהבה".

4 | ומבואר בזוהר הקדוש פרשת בהר "אית פולחנא דאצטריך בר נש לאתכללא בתרוייהו למהוי עבד ובן לאתעטרא ביה הקב"ה ומהו איהו דא פולחנא דצלותא דאיצטריך למהוי בה עבד ובן לאתכללא בדרגין עליאן אלין למפלח ולאתקנא צלותא ברזא דעבד למפלח פולחנא דתקונא דעלמין ולאתדבקא רעותי ברזין דחכמתא לאתדבקא במאריה בגניזין עלאין כדקא חזי בן אתדבק תדיר באבוי בלא פרודא כלל לית מאן דימחי בידיה עבד עביד פולחניה דמאריה ואתקין תקוני

(4)

עבד וכן שני חלקי שלימות הם. מהותו של הבן באהבתו לאביו ברוח ובלב, עשות רצונו מובנת מאליה. מהותו של העבד לעומת זאת היא במדת היראה. שוקד הוא באשר צווה - כי כן צווה. הבן אינו מתירא לשאול, באהבתו מצפה הוא שאביו יביננו פשר דבר. לא כן העבד ירא הוא להשיח את ליבו ואין האדון חייב לו הסבר כלשהו. בכל אשר יעשה בן ישראל ישים על ליבו את כפל העבודה - שבכל ענין מעבודתו הרוחנית לא תחסד האהבה ולא תחסד היראה. ניסה הקב"ה את אברהם וצירפו בכור המבחן. בחנו בכור הניסיון לאחוז ביראתו עם עוצם אהבתו.

6

(10) ע

"ויאמר קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת" קח את אהובך, מתוך המיית לב אבות על בנים אנכי מצווך לעשות זאת. ובעקידה נאמר "עתה ידעתי כי ירא אלוקים אתה". אהבה ויראה משמשות כאחד במעשה העקידה.

11

ובמדרש (בר"ר נ"ו ח') איתא "אמר רבי אחא" - אחר שאמר לו "עתה ידעתי כי ירא אלוקים אתה", "התחיל אברהם תמיה, אין הדברים הללו אלא דברים של תימה אתמול אמרת כי ביצחק יקרא לך זרע חזרת ואמרת קח נא את בנך ועכשיו את אמר לי את תשלח ידך אל הנער אתמהה". קודם העקידה לא שאל אברהם מאומה. עבד הוא לעשות אשר נצטווה. רק אחר העקידה, משאינו מצווה, פונה הוא כבן ומשיח לאביו את אשר בלבבו - "אמש אמרת לי כי ביצחק יקרא לך זרע חזרת ואמרת קח נא את בנך ועכשיו את אמר לי אל תשלח ידך אל הנער" - באהבה וביראה עבד אברהם לפני קונו. בן ועבד הוא לאביו ולאדונו. עת לאחוז בשתיקתו של עבד, עת לשוחח שיחתו של בן.

6

הוא שמצאנו בזהר הקדוש (פרשת בהר): "בן אתדבק תדיר באביו בלא פרודא כלל... עבד עביד פולחניה דמאריה ואתקין תיקוני עלמא... ורזא דתרין דרגין אלן אשכחנא בחד קרא: דכתיב ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר ויאמר לי עבדי אתה - הא עבד. ישראל - הוא בן, דכן אינון כללא כחדא, כדין כתיב אשר בך אתפאר".

כאשר בנים ועבדים אנו, כלולים יחדיו - פאר אנו לאלוקינו. ישראל אשר בך אתפאר. כללם אברהם כחדא, ובזכותו אנו מבקשים "זכור לנו אהבת הקדמונים את הברית ואת החסד ואת השבועה אשר נשבעת לאברהם אבינו בהר המוריה ותראה לפניך עקידה שעקד אברהם אבינו את יצחק בנו על גבי המזבח וכבש רחמיו לעשות רצונך בלבב שלם"

26

מעשה העקידה יצר "ברית"

כך גם בענין המעשה של אברהם. לאחר מעשה העקידה מודיע הקב"ה לאברהם: "יען אשר עשית את הדבר הזה ולא חשכת את בנך את יחידך, כי כרך אברכך והרכה ארכה את זרעך ככוכבי השמים וגו' וירש זרעך את שער אויביו" וגו' (בראשית כב, טז-יז). משמעות פסוקים אלו היא, שעקידת יצחק בנתה כלי כזה אשר יכול להכיל בתוכו את כל העולם כולו וכל שפע החסד הנשפע מימות עולם עד ימינו!

(11) ר' ג' פונקס

כי כלל הוא בכל סדר קבלת שפע: כדי לקבל שפע צריך כלי קיבול. צריך להיות ראוי לאחוז את השפע, ובלא"ה הכל נאבד. דומה הדבר לאדם צמא שחברו מבקש להשקותו מים. אם לא יהיה לו כלי מתאים לקבל את המים, גם אם ישפוך עליו חברו חבית של ימים מליאה מים - הכל ישפך ויאבד והוא ישאר צמא כמקודם.

איננו מתעייפים מלדבר על זכות האבות, כיון שהמעשה של אברהם אבינו בנה כלי כזה של ברכה שכל העולם כולו עומד בזכותו, כפשוטו ממש! כל ששת אלפי שנות העולם, על כל החסידים וכל הצדיקים שיעברו בו - הכל עומד בזכות מעשהו המופלא של אברהם אבינו!

(5)